

Salvátor

67

listopad 2022

INFORMAČNÍ OBČASNÍK CHRUDIMSKÉ FARNOSTI

Sjednoceni v Kristu

Jakým způsobem odpovídat na rostoucí polarizaci a napětí, které je možné delší dobu pozorovat v naší společnosti? Možností je určitě celá řada. Já bych se rád zastavil u jedné z nich, která souvisí se slavením liturgie. Je pravda, že jako účastníci bohoslužeb můžeme mít na aktuální dění různé názory; to, co nás spojuje, je víra v Pána Ježíše. To, že jsme byli křtem narobováni na Krista, je mnohem víc než rozdílné pohledy např. na politickou situaci.

Sjednocení, které v nás působí Boží milost, má být vidět i navenek. V úvodu k misálu proto čteme: „Stejně držení těla, které mají zachovávat všichni účastníci, je znamením jednoty členů křesťanského společenství shromážděného k posvátné liturgii. Vyjadřuje totiž smýšlení i city účastníků a podporuje je.“ V rámci úvodníku není možné se věnovat postojům v průběhu celé mše, zastavil bych se tedy u části, která souvisí s hlásáním

evangelia. Každý ví, že při čtení evangelia stojíme, ale kdy přesně se máme postavit?

Než odpovím na tuto otázku, připomeňme si, co všechno se v tuto chvíli odehrává. V naší farnosti jáhen dostává požehnání k hlásání evangelia; pokud se jedná o nedělní nebo slavnostní bohoslužbu, odchází k oltáři, aby z něho vzal evangeliář. Mezitím se připraví ministranti se svíčkami, případně i s kadidlem a doprovázejí jáhna, který nese evangeliář k ambonu.

V úvodu k misálu se píše také o zpěvu před evangeliem a o jeho významu čteme: „Shromáždění věřících jím vítá Pána, který k němu bude v evangeliu promlouvat, pozdravuje ho a zpěvem vyznává svou víru.“ Nechybí ani upřesnění, že se zpívá vstoje.

Pokud se kněz postaví ještě, než začal zpěv před evangeliem, aby jáhnovi požehnal, stoupneme si s ním. Pokud se po přečtení evangelia evangeliář odnáší, stojíme i při tomto průvodu.

otec Jan

Něco málo z farní pouti

Letošní podzimní pouť mě dovedla na místa, o kterých jsem sice slyšela, ale nikdy na nich nebyla, a na místa, o kterých jsem ani neslyšela – těch druhých bylo víc. Jsem ráda, že už je aspoň trošku znám.

Je symbolické, že na začátku cesty bylo všechno zahalené v mlze. Až při naší první poutní zastávce bylo vidět dál, postupně se vše rozjasňovalo a při druhé už mlha ustoupila úplně.

V Horní Polci je kostel Navštívení Panny Marie. Setkání dvou maminek v naději – obě ženy si mají o čem povídat a zároveň si úplně rozumějí i beze slov. Je to téma tak lidské a posvátné zároveň.

Křížová cesta ke Kalvárii nad Úštěkem. Stoupáme do kopce od jednoho zastavení ke druhému, vidíme krásné vrchy Českého středohoří. Během rozjímání cítím až v kostech, že jsme opravdu na pouti, že se nám nabízí posvátný čas.

Loretánská kaple v Rumburku ukazuje, jak si věřící v minulosti dokázali poradit s tím, že nemohli sami putovat do Nazareta nebo aspoň do italského Loreta. Jednoduše si rodnou chýši Panny Marie přesunuli k sobě. A my se nyní můžeme pomodlit loretánské litanie opravdu na odpovídajícím místě.

Když se v neděli odpoledne autobus pomalu blíží k Chrudimi, dostáváme od Petry Pudilové „domácí úkol“ – malou nověnu k připomenutí poutních úmyslů, na které jsme se soustředili na jednotlivých zastávkách našeho putování. Skutečně je za co děkovat.

Kateřina Stará

Filipov, místo, na které jsem byla hodně zvědavá a které ještě předčilo mé očekávání. Už když vcházím do kostela Panny Marie Pomocnice křesťanů, vnímám, jak je toto místo „promodlené“. Česko-německá nedělní mše nám připomíná, jak všichni tvoříme jedno společenství, jak patříme k sobě. Mimochodem, hlavní oltář je asi tak 40 m od německé hranice. Pan kostelník, který nám dává podrobný výklad ohledně zjevení Panny Marie v roce 1866 a historie poutního místa, pochází ze sudetské německé rodiny podobně jako uzdravená Magdalena Kade.

Farní pout' 8. – 9. 10. 2022

Litoměřice

Dalo by se říct, že v dnešní době by člověk ani nemusel vyrážet za památkami a krásami naší země, může se posadit k počítači a všechno si vyhledat na internetu, je tam cokoliv, na co si vzpomenete, ale jedno nenajdete – blízkost a kontakt s lidmi. Proto jsem 8.10. nabalila batůžek a vydala se na pout' s farním společenstvím. I když mi bylo jasné, že to bude náročné, v rozhodnutí mne utvrdila skutečnost, že se podívám do míst, kde jsem prožila dětství.

Vyjeli jsme za chladného rána a naši pout' zahájili modlitbou. Mířili jsme na sever Čech a naše první zastávka byla v Horní Polici, v kostele Navštívení Panny Marie, kde otec Jan sloužil mši svatou. Poté jsme absolvovali prohlídku kostela a jednou ze zajímavostí byl původní lustr, který ze všech stran pohledu připomínal postavu Panny Marie v pozeňnaném stavu.

Dalším naším cílem byla křížová cesta nad obcí Ostré u Úštěku. Autobus nás dovezl blízko pod Kalvárii, a když jsem se na prvním zastavení podívala před sebe, zaváhala jsem. Cesta byla kame-

nitá a prudce stoupala nahoru. Zahledla jsem se na kapličku a krásně vyvedený obraz posledního soudu v ní a rozhodla jsem se pokračovat. U třetího zastavení jsem se zdržela déle, hleděla na Pána Ježíše a prosila: pomoz mi, nenech mne padnout! Dál se mi šlo mnohem lehčeji a při dosažení vrcholu jsem byla odměněna krásným výhledem po okolní krajině. Je důležité vidět, že máte kolem sebe lidi, kteří nejen že chtějí pomoci, ale skutečně pomáhají, a díky nim jsem se dolů dostala bez problémů.

Farní pout' 8. – 9. 10. 2022

Bez dlouhého zdržování jsme se vydali na další cestu, která končila v Lito-měřících. Je to krásné a starobylé, královské město se spoustou zajímavostí (viz internetové stránky), ale jedno bych přece jen zmínila – budovu s věží ve tvaru kalicha, kde se v malých oknech vystavovali radní, aby lidé věděli, že zasedají (dobrá vychytávka). Navečer jsme prošli část sklepení pod náměstím, navečeřeli se v biskupském pivovaru a šli se ubytovat. (Vyhliídka lože byla má spása).

Po snídani jsme odjeli do Filipova, kde jsme se zúčastnili dvojjazyčné mše svaté, prohlédli si kapli, kde se udál zázrak uzdravení nemocné dívky, a vyslechli si výklad pana kostelníka, místního rodáka. Čekala nás ještě prohlídka lore-

tánské kaple v Rumburku a části přilehlého kláštera. Byla to překrásná ukázka umu a důvtipu našich předků.

Poobědvali jsme v autobuse z vlastních zásob a vydali se na zpáteční cestu. Míjeli jsme Nový Bor, Liberec a udělali poslední zastávku v Lomnici nad Popelkou, kde jsme navštívili horu Tábor

s kostelem Proměnění Páně. Byl to dlouhý a náročný výstup, za každou zatáčkou jsem vyhlížela kostelík a stále nic... Důvěřovala jsem v pomocnou ruku Boží, ale přišla pomoc lidská. Katka začala cestou číst úryvek z evangelia, zaposlouchala jsem se, že ani nevím, jak jsme došly. Tělo bylo rozbolavělé, ale v srdci jsem cítila lásku a vděčnost. Domů jsem dojela s vírou, že od nynějška se jistě něco zhojí.

Díky za krásné prožitky a milé společenství.

Marta Valentová

Farní pout' 8. – 9. 10. 2022 - pokračování ze str. 5

Farní pout' 8. – 9. 10. 2022

...od nynějška se všechno hojí...

Pane Ježíši,

znovu Ti svěřujeme všechny úmysly naší farní pouti.
Všechny naše vztahy s bližními, na které jsme mysleli
v hornopolském kostele Navštívení Panny Marie,
aby byly tak čisté a upřímné,
jako vztah Panny Marie a svatě Alžběty.

Všechny naše kříže a těžkosti,
které jsme vynесли až na úštěckou Kalvárii.

Všechna zranění a bolesti, které nás oslabují,
jsme složili u svatého Štěpána.

Panu Marii Filipovskou prosíme za uzdravení našich
nemocných a o pomoc ve všem, co nám leží na srdci.

Naplň naše domovy svým svatým Duchem,
tak jako Marii při Zvěstování v jejím domově –
v loretánské Svaté chýšce.

Proměň nás, jako Ty jsi byl proměněn na Hoře,
a dej nám nové světlo a novou radost,
abychom se i my vrátili proměnění.

Dej, ať do dalších dnů kráčíme s jistotou,
že se všechno hojí,

že o všem víš, že nejsme sami... Amen.

Karel Židek – 110 let od narození

Je krásné pozorovat otisky a stále živé duchovní stopy významných osobností, lidí, kteří s námi ušli kus životní pouti a které si Pán již před delším časem povolal k sobě. Bylo pro mne obrovským darem a požehnáním vyrůstat v hudební a učitelské rodině, kde u mých uměleckých začátků stáli vynikající hudebníci a skladatelé – otec Petr a dědeček Karel.

17. listopadu uplyne sto deset let od narození Karla Židka, významného českého skladatele a varhaníka. Narodil se v nedalekém Hrochově Týnci v rodině varhaníka a kapelníka Karla Židka. Základy ve hře na housle (od 7 let) a varhany (od 9 let) získal od svého otce a již v 11 letech hrával na varhany při bohoslužbách v nedale-

Jaroslav Heřmanský

kých Moravanech. Posléze navštěvoval také 2 roky hudební školu v Pardubicích. V letech 1928–1932 studoval na varhanním oddělení Státní konzervatoře hudby v Praze, kde se stýkal zejména s významným varhaníkem a skladatelem B. A. Wiedermanem (1883–1951), a také hrával na mnoha pražských kůrech. Mimo to si přivydělával jednak soukromým vyučováním a jednak hrou v němém biografu. Po absolutoriu konzervatoře působí (1932–1937) jako ředitel kůru v Heřmanově Městci a účastní se zde horlivě, tehdy velice bohatého, hudebního života.

Roku 1937 přijal Karel Židek místo ředitele kůru v Chrudimi (po Marii Kuchynkové) a v tomto povolání setrval až do sklonku života. Chránovou hudbu zde zveleboval nejen svými díly, ale od r. 1947 začíná pořádat v arciděkanském chrámu řadu duchovních

koncertů, na kterých účinkoval nejen jako varhanní virtuos a doprovod, ale i jako dirigent chránového sboru, případně orchestru. Na těchto produkcích s ním pak spolupracovalo mnoho místních hudebníků a zpěváků. Některé koncerty byly opakovány i na jiných místech. První koncert se konal 19. června 1947 k uctění ostatků sv. Vojtěcha. Roku 1953 byly však tyto koncerty pod politickým tlakem zastaveny. Poslední 35. duchovní koncert se konal na den sv. Cecílie, patronky hudebníků, 22. listopadu 1953. Od srpna do prosince 1968 proběhlo podobným způsobem 15 tzv. varhanních matiné. V letech 1981 a 1982 byly uskutečněny 2 duchovní koncerty vždy v srpnu o chrudimské Salvátorské pouti. Při svém životním jubileu r. 1982 byl Židek za své zásluhy o rozkvět církevní hudby jmenován čestným konzistorním radou Královéhradecké diecéze.

Karel Židek – 110 let od narození - pokr. ze str. 7

Své varhanní umění (znamenitý improvizátor a interpret romantické literatury) byl po dlouhá léta nucen prezentovat na jednomanuálovém prozatímním nástroji z r. 1947. Když bylo v 90. letech přistoupeno k rekonstrukci a dostavbě chrudimských varhan, obnovil Židek pořádky duchovních koncertů (celkem 20) se sbírkami na pomoc varhanám. Celou stavbu pak velmi pečlivě sledoval, ale na dokončený nástroj si již ne zahrál...

Mimo povinností ředitele kůru v Chrudimi po mnoho let nesl K. Židek jako sbormistr také odpovědnost za pěvecký sbor Slavoj (původně ženský sbor Smetana), působil jako dirigent Chrudimské filharmonie a dechového orchestru a v neposlední řadě člen Chrudimského kvarteta. Od r. 1973 do roku 1993 zajišťoval také varhanní produkci při Sboru pro občanské záležitosti na tehdejších MNV (doprovázel hlavně svatební obřady).

V lednu 1976 měla být v televizi hodinová relace o Chrudimi, kde mělo vystoupit také Chrudimské kvarteto a Slavoj. „Shora“ však přišel požadavek (zřejmě Okresní výbor KSČ), že v televizi nesmí vystoupit Karel Židek, jakožto člověk, který hraje v kostele na varhany. Ten pak takřka okamžitě přerušil téměř veškerou kulturní činnost v Chrudimi, kterou předtím rozvíjel bezmála 40 let, a věnoval se nadále pouze církevní službě, kompozici a rozsáhlé pedagogické činnosti.

Již od dob konzervatoře si K. Židek přivydělával vyučováním na hudební nástroje, což později v Chrudimi,

zejména v době, kdy zde ještě nebyla hudební škola, dosáhlo netušených rozměrů. Soukromě vyučoval hlavně hru na varhany, piano a housle, později (v šedesátých letech) vyučoval na zdejší LŠU převážně dechové nástroje a vedl zde několik žákovských těles. Mnozí z jeho žáků se stali později profesionálními hudebníky – např. Blanka Kurzová, Václav a Bohumír Rabasovi, Karel Paukert, synovec Josef Židek, Marie Fibichová, Ludmila Štěpánová, Jan Sedmík, Eva Marešová – Hajnová, Daniela Kosinová aj. Ještě ve svých osmdesáti letech učil 5 žáků na varhany.

O hudební kompozici se pokouší již v době studia na pražské konzervatoři. Pro pozdější generace zanechal pak dílo, čítající přes 120 opusových čísel. Největší počet zaujímá církevní – liturgická tvorba (10 mší, sbory, sólové vložky, písně apod.). Zde snad nejvrcholnějším dílem je slavnostní Missa in honorem Sanctissimi Salvatoris op. 79 (dnes se tradičně provozuje vždy při chrudimské Salvátorské pouti) nebo Slavnostní česká mše, op. 101 na „nový liturgický text“ (1969). Velmi oblíbené a často provozované jsou také 2 české vánoční mše, slavnostní vánoční fanfáry („Narodil se Kristus Pán“) a varhanní vánoční preludia. Ostatní skladby komponoval K. Židek jednak pro své žáky, přátele nebo pro tělesa, která vedl (např. Krkonošská suita pro smyčcový kvartet, instrumentovaná později pro symfonický orchestr, různé pochody, intermezza, tance, sbory a podobně...). Řadu svých děl také vydal tiskem, vlastním nákladem.

V oblasti liturgické hudby by se dala Židkova tvorba rozdělit do dvou etap. První etapa (cca. od r. 1932 do II. vatikánského koncilu) zahrnuje skladby většinou v latině v duchu předkoncilní liturgie. Ve druhém období – od konce šedesátých let se umělecky přiklání k reformě II. vatikánského koncilu a téměř veškerá díla (včetně figurálních mší) komponuje na novodobé české texty. Jeho lidové ordinárium bylo rovněž přijato do Jednotného kancionálu pro Královéhradeckou diecézi. Četné mešní duchovní písně (K Panně Marii Nanebevzaté, Ke sv. Archandělům, K Proměnění Páně, K Nejsvětější Trojici aj.) na texty básníka Karla Hrocha a celoži-

votního přítele Karla Kýnla stále čekají na své praktické docenění.

Karel Židek patřil ke generaci umělců, která vyrostla v době první republiky, ale většinu svého života prožila v totalitě, která duchovní hudbě takřka vůbec nepřála. Ti, kteří navíc působili jako hudebníci mimo hlavní centra, nepronikli do širšího povědomí ani v církevních kruzích... Židkova hudba je však stále živá a má své příznivce na mnoha místech naší vlasti. Spolu s P. Karlem Břízou a Jiřím Strejcem zůstává Karel Židek bezesporu nejvýraznějším církevním skladatelem Královéhradecké diecéze ve 20. století.

MgA. Tomáš Židek, Ph.D.

Rozhovor s Jiřinou Zrústovou a Martou Valentovou

Dnes vám představíme netradičně dvojici kamarádek. Paní Martu Valentovou, původně učitelku matematiky a fyziky, ale později dlouholetou výpravčí na nádraží Chrudim město a paní Jiřinu Zrústovou, která se léta starala o obědy pro žáčky dvou chrudimských škol a o prázdninách obětavě vařila pro táborníky Na Palučinách.

Marta pochází z nedaleké Krouny, prožila dětství a mládí ve Šluknovském výběžku, ale její dospělý život, manželství a 4 děti se už více než 40 let pojí s Chrudimí.

Jiřina žije s manželem a širokou rodinou Na Vrchách – které patří do Sobětuch.

1. Jak a kde jste se spřátelily?

M+J: Vídaly jsme se v kostele, začaly jsme si povídat při cvičení pro seniory na faře a spřátelily jsem se při kur-

zech Alfa, konkrétně při pobytu v Králíkách. Dodnes mě Jiřinka vozí na bohoslužby a na faru.

2. Povězte nám, prosím, o svém dětství, mládí nebo jiném období života...

M: Narodila jsem se v křesťanské rodině jako první potomek nové generace obklopena láskou všech blízkých. Mým největším vzorem byla babička – hluboce věřící, pracovitá, skromná a silná žena. Odešla z mého života, když mi bylo deset let, a moc a dlouho mi chyběla.

J: Moje školní dětství začalo ve Vrbatově Kostelci, kam jsem chodila až do třetí třídy. V té době tam byl pan farář Matějka, na kterého vzpomínám dodnes. O kostel a školu se starali rodiče pátera Hájka. Na konci základní školy jsem měla sen stát se učitelkou

pokračování na str. 10

Rozhovor s Jiřinou Zrůstovou

v mateřské škole. Ale protože jsem podle tehdejších hodnocení byla dcerou „kulaka“, nesměla jsem dál studovat, a proto jsem se mohla jen vyučit kuchařkou pro JZD. Jako děti jsme musely chodit do kostela, a i po svatbě v rodině manžela to bylo samozřejmostí.

3. Kdy Vám víra v životě pomohla?

M: Jsem vděčná za to, že se mohu spolehnout na pomoc Boží a ochranu Panny Marie. Víra mě provází a posiluje celý můj život. Když mi bylo nejhůř, pocítila jsem přímo hmatatelně podporu Boží. Dokázala jsem se znovu zvednout a nést svůj kříž dál.

J: Nejvíce mi víra pomohla v roce 2012, kdy mi zemřel syn. Musím vzpomenout na otce Jiřího, který při mně v té době stál. Podepřel mě, rozebíral se mnou celou situaci, podporoval mě,

modlil se se mnou, několikrát jsem byla přímo u něj si popovídat. Dokonce i po roce při pobytu v Králíkách se mnou o tom hovořil. Pochopila jsem, že i ta smrt může být krásná, když ukončí bolesti nemoci.

4. Jak Vás obohacuje víra a návštěva kostela nyní?

M: V prostředí kostela se cítím povznesena. Celý proces mše svaté je úchvatný, zvláště když víte, co se tam odehrává. Ale ze všeho nejraději se zaposlouchám do čtení evangelia a jeho výkladu a po každé v něm najdu něco nového, co sedí na mé nynější problémy a potíže. A hlavně dokáže vždy povzbudit. Dívám se denně na polední bohoslužbu na Noe.

J: Do kostela chodím hrozně ráda. V mých letech už je to moje nejoblíbenější návštěva. Nejsilněji na mě působí

a Martou Valentovou

kostel Nanebevzetí Panny Marie na náměstí... Vedle duchovního zážitku mám ráda i zpěv, který obřad provází.

Každé ráno začínám modlitbou živého růžence, teď připojuji i modlitbu z naší farní pouti, i přes den se obracím k Pánu Bohu a večer děkuji za každý den a říkám: „Pane Bože, prosím Tě dej, ať se mohu zase zítra probudit.“ Každou neděli se dívám na mši svatou na Noe.

5. Obě jste už prababičky, co pro Vás znamená rodina a Vaši nejmladší potomci?

M: Jsem velice šťastná v kruhu svých blízkých a nejraději mám, když se můžeme sejít najednou. To bývá ale velice zřídkka; nejen že je nás hodně, ale jsme roztroušeni po celé republice, tak je to složitější. Ale pravnoučátka – Vojtíšek, Viki a Stázička jsou blízko, vídám je často a vždy mně přinášejí radost, bezstarostnost a lásku. I když se tělo trochu unaví, na duši omládnou vždy.

J: Rodina pro mě znamená vše, co v životě mám. Bydlíme v jednom domě s rodinou dcery a s rodinou vnučky. Máme stále veselo, protože pravnoučata Vojta a Anička nám moc klidu nedopřejí. Mám ještě dvě další pravnoučata, ale ta bydlí daleko v Českých Budějovicích, a tak je tak často nevidíme. Děkuji Pánu Bohu za jejich zdraví.

6. Jak se zapojujete do života farnosti?

M: Spoustu aktivit jsem už musela opustit, ale ráda navštěvuji seniorská posezení. A když se ohlásí nějaká pouť, tak zajásám, potom přijde chvilka nejis-

toty a váhání, jak to zvládnou, a pokud zvítězí víra v pomoc dalších poutníků (a že se jich najde dost), jedu! V kostele se ráda zapojuji do čtení biblických textů.

J: Já se starám o kostel v Markovicích. Jedenkrát za měsíc, když je v Markovicích mše, jdu uklidit. Když je potřeba větší úklid, pomáhá mi manžel nebo dcera. Jen je mi trochu smutno, že je kostelík ve špatném stavu. Ale mám klíče a mohu se tam jít pomodlit, kdy se mi zachce. A to každý takové štěstí nemá. A teď mně přibyla starost o varhany, protože se na ně musí každý týden „zabrnkat“, aby se udržovaly ve formě.

E+K: Dovolte nám dodat, že Jiřinka je také oporou při lektorské službě a její vynikající koláčky obohacují farní stůl při nejednom společném setkání.... Vážíme si i toho, jak ochotně už řadu let vozí svým autem do kostela přátele, kteří by se tam jinak těžko dostali.

7. Co byste rády předaly nebo řekly ostatním farníkům?

M: Chtěla bych říct: „Radujte se z každého dne, a i když nám někdy připadá chmurný, věřte, že nás i toto posiluje, a když se podíváte pozorně, i v něm najdete světlý paprsek, který může potěšit.“

8. Co Vám dělá v životě radost, na co se těšíte v blízké budoucnosti?

M: Radost mi dělá každé setkání s milými lidmi, každé krásné ráno a každý den, kdy se mi podaří někoho potěšit...

pokračování ze str. 11

J: Radost mi dělá moje rodina, to, že jsem ještě soběstačná, mohu chodit do kostela, jezdit na poutě od farnosti, setkávat se se seniory, chodit na adorace se zpěvy, a dá-li Pán, ještě bych chvíli pokračovala...

A nám dělá radost, že se můžeme setkávat s takovými milými a obětavými lidmi, jako jsou Marta a Jiřina, že se můžeme radovat v jejich společnosti, společně chválit Pána a děkovat za všechny dary, kterými nás zahrnuje. S radostí přinášíme toto svědectví také vám,

EV+KM

Průvodcovská služba

Jsmě rádi, že mohl být i letos v létě opět otevřený kostel k prohlídce či soukromé modlitbě. Kostel bylo možné navštívit v červenci a v srpnu, od pondělí do neděle, v čase 11–17 hodin. Celkem zde za tu dobu bylo 6993 osob. Děkujeme skvělým průvodkyním – Miloslavě Flídrové, Zdence Macháčové a Renatě Ondřejové a také Městu Chrudim a Chrudimské besedě, bez jejichž spolupráce a podpory by to nebylo možné.

PP

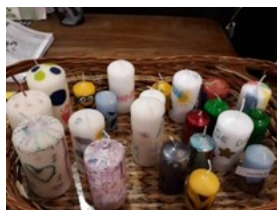

Bohoslužba s žehnáním školních aktovek ve středu 31. srpna 2022

se, jako farníci, společně seznamovali a povídali si o tom, co nás o prázdninách naplnilo či naplňovalo Boží přítomností, a o změnách, které bychom si přáli ve farním společenství.

Já jsem téměř nikoho osobně moc neznala, a proto jsem byla ráda, že jsme se sešli v poměrně hojném počtu a já tak měla možnost seznámit se s lidmi z mé farnosti.

Děti (i ti mí čtyři rošťáci) si zdobily svíčky.

Poslední srpnový den proběhlo rozloučení s prázdninami na faře, kde jsme

Velmi se mi líbily výtvarné nápady, které při ozdobení svíček použily. Stejně jako děti, tak i svíčka byla každá jiná a originální. Starší děti se ujaly mladších, kterým pomáhaly.

Poté jsme se všichni odebrali na mši svatou, a tak jsme ukončili prázdniny. Školáci měli možnost si nechat požehnat aktovky a vykročit tím pravou no-

hou do nového školního roku. V průvodu si každé dítě a každý školák kromě aktovky donesl požehnat svoji vlastnoručně ozdobenou svíčku. Kdo z dětí chtěl, mohl se přidat do scholy, která celou mši doprovázela svým mladistvým zpěvem.

Isabela Novotná

Dny evropského dědictví 2022

Dny evropského dědictví (European Heritage Days) každoročně v měsíci září otvírají nejširší veřejnosti brány nejzajímavějších památek, budov, objektů a prostor.

U nás v Chrudimi se „Den památek“, jak jsme jej zvyklí nazývat, uskutečnil v sobotu 10. září 2022. K prohlídce s výkladem na požádání byly otevřeny tři kostely. Kostel Nanebevzetí Panny navštívilo 955 osob, jeho věž 713 osob. Do kostela sv. Kateřiny se přišlo podívat 190 návštěvníků a ke sv. Michaelu 258 osob.

Děkujeme všem, kteří věnovali svůj čas a přispěli k zajištění této akce.

P. Eduard Seidl

V září jsme vzpomenuli 100. výročí narození pana vikáře Seidla. V pondělí 5. září, v den jeho narozenin, jsme se sešli k modlitbě u jeho hrobu. V sobotu 17. září byla v kostele Nanebevzetí Panny Marie za něj sloužena mše svatá. Vyšlo také zvláštní číslo farního občasníku Salvátor se vzpomínkami lidí, které svým životem obohatil. Jako ohlednutí za tímto výročím přinášíme ještě jednu vzpomínku.

P. Seidl Eduard pocházel z Červeného Kostelce. Měl dvě sestry a bratra Ivana. Jedna sestra byla katechetkou, později pracovala jako účetní v Tesle Pardubice. Druhá byla vdaná, měla čtyři malé kluky, její manžel byl ve vězení jako politický vězeň, takže se jí pan farář snažil pomáhat.

P. Seidl nastoupil v roce 1952 do farnosti Svinčany z farnosti Trstěnice, kam byl přidělen hned po svém vysvěcení. Všichni jsme si ho brzy velmi oblíbili pro jeho zbožnost, vzdělání a přístup jak k dětem, tak i k ostatním lidem.

Měl malého psíka, s ním konal pravidelné procházky polní cestou ze Svinčan do Jeníkovic, a to k mým rodičům. Mamince říkal VZÁCNÁ PANÍ, ale maminka říkala: „Ale jenom paní.“ Dobře si rozuměl s mým tatínkem a rádi spolu probírali současnou politiku. Jeho politické moto bylo: „KDO CHCE S VLKY ŽÍTI, MUSÍ S NIMI VÝTI“, jinak nás všechny pozavírají a kostely nám spadnou, protože nám nedají na nic peníze.

Mne vyučoval na měšťanské škole v Cholticích, ze Svinčan byl přeložen do farnosti Lipoltice.

Byla jsem asi jeho oblíbená žákyně, ale měl nás rád všechny a my jeho. Učila jsem děti říkat básničky, a to o májových pobožnostech a také o Vánocích u jeslíček. Když byla společná svatá zpověď, bylo mou povinností dohlédnout, aby děti v kostele nezlobily. Při prvním svatém přijímání jsem měla na starosti jejich seřazení a průvod do kostela.

Sliboval mně, že mne za to jednou oddá, svůj slib také splnil, a to včetně pokřtení mého budoucího manžela.

Zakrátko byl opět přeložen do jiných farností, naposledy do Pardubic, a nakonec skončil v Chrudimi.

Stále jsme o sobě věděli a často se ozval jeho hlas v mém telefonu. Jednou mě pozval do Chrudimi na faru a řekl mi: „Dnes jsem byl u lékaře a přečetl jsem si svoji lékařskou zprávu. Mám rakovinu plic.“

V té době jsem pracovala v nemocnici v Chrudimi, kde byl později hospitalizován.

S láskou jsem u něho trávila všechn svůj volný čas, docházela za ním i několikrát za den.

Jednou mně řekl: „Dražo, až se to

stane, prosím tě, zavři mi ústa, oči a nasad' mně zuby." A ukázal také, kde je má uloženy.

„Vyhotovil jsem poslední vůli, ale tobě jsem nic neodkázal a přitom se o mne tak staráš.“ Měla jsem ho ráda, ale nečekala jsem za to žádnou odměnu.

V sobotu se jeho stav podstatně zhoršil, přijela jsem od něho domů až večer. Auto jsem ani nedávala do garáže a v neděli ráno už ve čtyři hodiny jsem byla opět u něho; celá nemocnice ještě spala, já jsem k němu přišla jako vždy v bílém plášti. Na pokoji ležel s jedním hodným pánem, který mně řekl, že pan farář měl špatnou noc, stále se snažil mu něco říci, ale nerozuměl mu. „On vůbec nejí, jenom to, co vy mu donesete.“

Poslední rozhovor s P. Seidlem si pamatuji přesně. „Víte, že jsem u vás?“ kývl jen hlavou. „Máte hlad?“ „Co máš?“ „Tvaroh s borůvkami.“ „ANO“ a snědl plný kelímek.

Potom jsem ho držela za ruku, modlili jsme se. Já jsem mluvila a on mě vnímal. Náhle jsem ucítila na jeho ruce

studený pot, na obličejích se začínaly objevovat modré skvrny. Okamžitě jsem ho začala otírat studenou vodou, tušila jsem, že je konec. Splnila jsem jeho přání, nasadila zuby, zavřela oči a ústa.

Pak jsem od něho dostala ten velký dar, který upevnil moji víru. Tehdy už to jeho mrtvé a bezvládné tělo bylo schopno říci „ZDRÁVAS KRÁLOVNO.“ Matka Boží ho převáděla do nebeského věčného domova. Následně jsem šla vzbudit doktora a zdravotní sestru.

Věřím, že je i jeho přáním, abych ke stému výročí jeho narozenin se s vámi o tento veliký dar podělila.

P. Eduard Seidl svatě žil, svatě zemřel a já věřím, že máme v nebi mocného přímlyvce. Na jeho památku dodnes vlastním jeho cestovní pas a v dětském památníku na dvou stránkách rady do života.

V den jeho znovuzrození pro věčný život je u nás v Heřmanově Městci na jeho památku sloužena mše svatá.

Drahuše Plačková, 2. 9. 2022

Expedice Ganga

Klára Kalinová, kterou znáte z farních akcí jako fotografku Člověka a víry nebo z přednášky o Ugandě, kde byla, nyní pracuje v organizaci Adra jako koordinátorka vzdělávacího projektu Čalantika pro děti ze slumu v Bangladéši.

V rámci tohoto projektu pomáhají dětem, jejichž rodiče jsou často negramotní, dokončit základní školní docházku. Poskytují jim teplé jídlo každý den, zdravotní péči a učí je, jak pečovat o zdraví a dodržovat hygienu. Pro jejich rodiče pořádají kurzy o zdravotní

Expedice Ganga - pokračování ze str. 15

prevenci, právech dětí a žen, o domácím násilí nebo předčasných sňatcích. V příštím roce plánují například pořádat kurzy šití.

Pro tento projekt nyní probíhá akce, která pomůže vybrat prostředky na jejich činnost.

Olympijský medailista Vavřínek Hradílek v rámci výzvy 121 km pro 121 dětí ze slumu sjíždí řeku Gangu v Bangladéši. Pokud chcete, můžete i vy finančně podpořit děti v Bangladéši, proklikem na Expedice Ganga 2022.

Klárka odletěla do Bangladéše na celý měsíc, pobývá ve slumu, po návratu nabízí přednášku, chystá se také dokumentární film.

Expedice Ganga

Vávrova výzva

121 km pro 121 dětí ze slumu

Klikni a pomoz dětem s námi.

Plánované akce farnosti

V blížícím se konci liturgického roku a také závěru občanského roku Vám chceme nabídnout několik akcí.

Mládež zveme v sobotu 19. 11. do chrudimského Spolkového domu na vikariátní setkání. Je připraven kvalitní duchovní program, potkáte zajímavé osobnosti, bude zábava, jídlo.

V úterý 22. 11. budeme na setkání seniorů mimo pravidelný program – modlitbu a zpěv (na ten den případně svátek svaté Cecílie, patronky hudebníků) - trénovat také paměť a postřeh; vezměte si tužky a brýle.

Do krásného adventního času vstoupíme v neděli 27. 11., kdy se při mši budou žehnat adventní věnce. Pokud si jej chcete vyrobit společně s ostatními, přijďte na faru v sobotu 26. 11. odpoledne, chvojí bude k dispozici, ostatní si přineste. V době adventní zveme k modlitbě rořátů, zpravidla ve středu a v sobotu v 7 hodin ráno. Na krásné zpěvy se vyplatí si přivstat. V sobotu 17. 12. zveme na rořáty zvláště děti, vezměte si lucerničky. A po nich přijďte na faru na snídani.

Vhodná příprava na prožití vánočních svátků je jistě duchovní obnova, která u nás bude v sobotu 10. 12. Na téma Dary Ducha Svatého ji povede P. Karel Moravec.

V pátek 23. 12. od 8:30 prosíme o pomoc se stavěním stromků a betlémů v kostele Nanebevzetí Panny Marie a u sv. Kateřiny. Farní kostel poté uklidíme, kostel sv. Kateřiny se bude uklízet již ve středu 14. 12. po ranní mši.

Příležitost ke svátosti smíření bude v pondělí 19. 12. od 16 do 18 hodin v kostele Nanebevzetí Panny Marie a ve středu 21. 12. od 16 do 18 hodin na faře. Ostatní dny půl hodiny přede mší svatou.

Na Štědrý den v sobotu 24. 12. zveme rodiny s dětmi (a samozřejmě i všechny ostatní) na mši svatou v 15:30 hodin a potom také ve 24:00 na půlnoční bohoslužbu. Ve Vejvanovicích bude mše ve 22:00 hodin. Na slavnost Narození Páně v neděli 25. 12. bude mše ve farním kostele v 8:30, ve Vejvanovicích v 10:30 a u sv. Kateřiny v 18 hodin.

Farní kostel bude otevřen v sobotu 24. 12., v neděli 25. 12. a v pondělí 26. 12., vždy od 10 do 18 hodin. Budeme vděční, když věnujete svůj čas a pomůžete se zajištěním dozoru v kostele.

V pondělí 26. 12. zveme v 15 a v 17 hodin na vánoční koncerty, v neděli 1. 1. 2023 od 15:30 na novoroční koncert.

Mši svatou na poděkování 31. 12. v 16 hodin zakončíme občanský rok, do Nového roku vstoupíme mši ze slavnosti Matky Boží, Panny Marie, ve 23 hodin v kostele u Třech Bubnů. V neděli 1. ledna budou bohoslužby dle pravidelného pořádku.

Opravy a restaurování

V letošním roce jsme opět věnovali naše síly i prostředky opravě kostelů a restaurování uměleckých děl.

Pokud je to možné, čerpáme prostředky z dotačních programů Ministerstva kultury (Program záchrany architektonického dědictví), Pardubického kraje i Města Chrudim. Ke každé dotační akci je však nutné uhradit ještě vlastní podíl farnosti, který hradíme z pachtovného z pronajatých pozemků a z kostelních sbírek. Za Vaše příspěvky do nich moc děkujeme. Letos tyto vlastní podíly činily cca 320 000 Kč. Dotace nedostaneme na všechny akce, některé opravy či restaurování hradíme z rozpočtu farnosti v plné výši (letos cca 375 000 Kč).

Největší investicí je bezesporu oprava kostela sv. Bartoloměje v Kočí, kde se obnovují dřevěné prvky spojovacího mostu. Letošní práce jsou vyčísleny na cca 1 200 000 Kč (PZAD 900 000 Kč, PK 160 000 Kč, obec Kočí 30 000 Kč).

Z programu Integrovaného systému ochrany jsme získali dvě dotace – na výměnu dožilého zabezpečovacího zařízení kostela Nanebevzetí Panny Marie (dotace 92 000 Kč, náklady 131 816 Kč) a na instalaci kované mříže v předsíni kostela sv. Kateřiny (dotace 97 000 Kč, náklady 139 755 Kč). Může tak být otevřeno zádveří kostela a mnoho lidí se zde zastavuje ke krátké modlitbě. Významně se také díky větrání snížila vlhkost v kostele.

Kostel sv. Kateřiny čeká komplexní oprava, po téměř dvou letech se podařilo získat všechna potřebná povolení a vyjádření dotčených orgánů a požádali jsme na příští rok o zařazení do programu PZAD.

Dokončuje se také dlouholeté restaurování oltáře (od roku 2018), který byl u sakristie kostela sv. Kateřiny, letošní práce budou za 124 500 Kč. Na původní místo se vrátí až po opravě kateřinského kostela, nyní se jedná o jeho vhodném umístění do té doby.

Z dalších děl pokračuje restaurování rámu epitafu Alverniů ze souboru pěti epitafů (2022 za 160 011 Kč), čtyři z nich jsou již hotovy. Dále bylo nákladem 88 435 Kč dokončeno restaurování obrazu Sv. Rodiny, který je nyní nově umístěn v Muzeu barokních soch. Započalo restaurování skládacího oltáře Panny Marie z kaple na faře, letošní práce budou za 103 935 Kč.

Péči jsme letos věnovali kostelu v Markovicích – byl pokácen smrk v těsné blízkosti kostela, který zde stínil a způsoboval vlhké zdi. Byly opraveny zámky a také varhany prošly větší opravou (stejně tak ve Vejvanovicích a Pouchobradech). V kostele v Pouchobradech byla nákladem 26 000 Kč pořízena nová okna do sakristie, polovinu této částky darovala obec.

Byl přeložen a vyspraven vjezd do farního dvora – nestál překvapivě nic, udělali nám jej zdarma dobří lidé. O víkend, ve svém volném čase.

Připravujeme se na opravu střechy kostela Povýšení svatého Kříže, která je v havarijním stavu. Letos bylo provedeno zaměření kostela a zpracována projektová dokumentace, celkem za 205 260 Kč (z toho dotace PK 150 000 Kč). Rádi bychom také přeložili střechu kostela u Třech Bubnů, protože po každém povětrí odlétne několik tašek (viz příložené foto z jejich

sbírání a odvozu do sběrného dvora), které často, několikrát do roka, poškodí i okolní hroby.

Ve farním kostele Nanebevzetí Panny Marie bylo natřeno zádveří, byly opraveny zámky a instalovány nové nástěnký – práce ještě nejsou plně vyčísleny. Opravy se dočkala rozeklaná spára schodiště a pro lepší vstup do kostela přibude kované zábradlí (dohromady cca za 50 000 Kč). Vichřice poškodila stříšku u bočního vstupu kostela z ulice Komenského, bylo nutné položit nový měděný plech, opravit patku pilíře a dokončit další drobné práce s tím související.

V letošním roce nás povětrí a deště velmi potrápily. Po vichřici v únoru a supercele v červnu jsme hlásili celkem devět pojistných událostí (na kostele v Pouchobradech, u Třech Bubnů, na hřbitově u sv. Václava, sv. Kateřina, sv. Michael, Povýšení sv. Kříže, stříška NPM, Markovice). Konečně byly také uzavřeny dvě škody ještě z roku 2019. Všechny naše objekty máme pojištěny dohromady za celou diecézi – víte, že dvakrát do roka je konána kostelní sbírka určená na hmotné pojištění budov

a majetku. Dá však velmi mnoho práce vše zúřadovat – setkat se na místě s likvidátory, zdokumentovat, nechat schválit rozpočet, který pojišťovna velmi často připomínkuje, pak teprve škodu opravit, znovu jednat s pojišťovnou a znovu doplňovat, co si žádá. Často se jedná o objekty památkově chráněné, je proto ještě třeba jednat s pracovníky památkové péče o navrženém způsobu opravy, žádat o vydání závazného stanoviska a zajistit jejich dohled při opravě.

Co ještě naléhavě potřebujeme opravit do konce tohoto roku, je opěrná zeď u hřbitova v Markovicích. U branky při bočním vstupu na hřbitov došlo k vyvalení zdi. Zatím je zajištěna podpěrami, ale je v havarijním stavu. Než jsme však stihli zúřadovat vše potřebné pro tuto opravu, telefonoval jedno sobotní odpoledne před chrudimskou pouť nějaký pán, že nám spadla zeď. Když jsme přijeli na hřbitov, zjistili jsme, že je to část zdi na jiném místě, než byla ta, kterou jsme se chystali opravit. Po kolo-toči shánění peněz, potřebných povolení, souhlasů a vyjádření máme ve výběrovém řízení vybranou firmu s nejnižší cenovou nabídkou (761 645 Kč), která má dokonce čas zeď začít opravovat neprodleně, ještě dříve než přijde zima. V tuto chvíli je potřeba získat souhlas všech majitelů dotčených hrobů a všech majitelů dotčených pozemků. Až tato mravenčí práce bude hotova, začne se s opravou. Doufáme v příznivé počasí.

Snažíme se vše, co v této oblasti podnikáme, svěřovat Pánu v modlitbě a prosit o pomoc sv. Josefa. Pokud i Vy podpoříte svými modlitbami starost o tyto pozemské věci, budeme velmi vděční.

Petra Pudilová

MODLITBA

Modlitba ke svaté Anežce České

Veliká dcero českého národa, zahrnuješ náš národ nesmírnými dary a milostmi, které nám vyprošuješ před trůnem našeho Pána a Boha, Ježíše Krista.

Celým svým srdcem ti za ně děkujeme a pokorně tě prosíme, vypros našemu národu svornost, jednotu, návrat k Bohu, dary Ducha Svatého a vítězství dobra nad zlem! Ať svobodně a celým srdcem můžeme sloužit našemu Pánu a Bohu. Amen.

Uzávěrka příštího čísla farního občasníku je 15. 1. 2023. Své příspěvky můžete zasílat na adresu kajmar@chrudim.cz. Salvátor č. 68 vyjde 29. 1. 2023.

Salvátor č. 67, listopad 2022

Neprodejné

Vydává:

Římskokatolická farnost

Arciděkanství Chrudim

Školní nám. 56, 537 01 Chrudim

Tel.: 469 622 029

email: farnost@farnost-chrudim.cz

www.farnost-chrudim.cz

číslo účtu: 1141055309/0800